

Transitiev warmte 2021

Zienswijzennota

Stad met een hart

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Zienswijzen: samenvatting, reactie van de gemeente en conclusie	4
3. Samenvatting	14
Bijlage 1: Integrale teksten binnengekomen zienswijzen	15
Bijlage 2: Sentimentenanalyse n.a.v. communicatie en participatie	21

1. Inleiding

Voor het opstellen van de concept-Transitievise Warmte heeft de gemeente nauw samengewerkt met sleutelspelers uit de stad. Hiervoor zijn een aantal werkgroepbijeenkomsten (online) georganiseerd. De visie moet bijdragen aan continuïteit. Ook moet de visie bewoners, bedrijven en andere organisaties inzicht geven in wat er te doen staat, wat de planning van de gemeente is en welke stappen zij zelf kunnen nemen voor het verduurzamen van de warmtevoorziening en het aardgasvrij maken van wijken. De concept-Transitievise Warmte geeft de kaders en planning aan voor de op te stellen wijkwarmteplannen. Iedereen in de stad krijgt te maken met de transitie naar aardgasvrije, CO₂-neutrale wijken. Daarom is de concept-Transitievise Warmte ter inzage gelegd zodat iedereen uit de stad een reactie kan geven.

De concept-Transitievise Warmte heeft gedurende 4 weken (25 mei tot 24 juni) ter inzage gelegen voor reacties uit de stad. Gedurende deze termijn zijn 19 reacties/zienswijzen ingediend. Na deze zienswijze-ronde neemt het college van burgemeester en wethouders een besluit over de Transitievise Warmte. Het college van burgemeester en wethouders weegt hierbij de ontvangen zienswijzen mee. De zienswijzen zijn samengevat, van een gemeentelijke reactie voorzien en als bijlage bij dit document gevoegd. Na het besluit van burgemeester en wethouders wordt de Transitievise Warmte ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Dit staat gepland voor 12 oktober 2021. De zienswijzennota wordt dan ook bij de stukken gevoegd.

In hoofdstuk 2 worden de zienswijzen stuk voor stuk doorgenomen. Alle zienswijzen zijn per mail ingediend. Indien het een uitgebreide reactie is, volgt eerst een samenvatting van de mail, daarna volgt de reactie van de gemeente met vervolgens de conclusie of de zienswijze leidt tot aanpassing van de Transitievise Warmte. In hoofdstuk 3 is samengevat weergegeven welke wijzigingen er in de Transitievise Warmte zijn doorgevoerd naar aanleiding van de zienswijzen. In de bijlagen zijn de zienswijzen integraal opgenomen.

2. Zienswijzen: samenvatting, reactie van de gemeente en conclusie

In dit hoofdstuk worden de zienswijzen (samengevat) weergegeven en van een gemeentelijke reactie voorzien. In de conclusie is aangegeven of, en zo ja hoe, wijzigingen in de Transitievisie Warmte worden doorgevoerd naar aanleiding van de zienswijze. In de bijlage zijn de volledige zienswijzen opgenomen.

Reactie 1 / 20210527GN

Wat betekent de transitievisie warmte voor appartement-gebouwen gebouwd vanaf 2018?

Reactie gemeente: Wat het specifiek voor uw appartementencomplex betekent is niet te zeggen. Wel zijn gebouwen die in 2018 zijn gebouwd al zeer goed geïsoleerd, waardoor een lage temperatuur optie mogelijk is, bijvoorbeeld all-electric met warmtepompen. Individuele warmtepompen kunnen geplaatst worden op afnemerniveau (woning of bedrijfsruimte), of op blokniveau (bijvoorbeeld appartementencomplex of een rij woningen). Als er een collectief warmtenet in uw wijk wordt aangelegd, dan kan het appartementencomplex daar mogelijk op aansluiten. De uiteindelijke oplossing is dus ook afhankelijk van de rest van de bebouwing in de buurt. Welke oplossing het beste is, wordt gezamenlijk met alle stakeholders (inclusief bewoners) in de wijk bepaald.

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte

Reactie 2 / 20210528LvZ

Houd rekening met de koude behoefte. Het wordt met de jaren warmer. Woningen die geen warmte meer kwijt kunnen zijn bloedheet op zomerse dagen. Pas de Titel aan naar 'Transitievisie Warmte en Koude' en neem koude erin op.

Reactie gemeente: Bij het verduurzamen van de gebouwde omgeving, zowel het vergroenen van elektriciteit als het vervangen / verminderen van aardgasverbruik voor warmte en koken, is ook de koudevraag een hele relevante. Bij het uitwerken van de plannen in detail, de verkenningen en de Wijkuitvoeringsplannen, komt de koudevraag zeker aan de orde. Met de meeste aardgasvrije alternatieven kan naast duurzame warmte ook prima in duurzame koude worden voorzien. Bij de keuze van het duurzame warmtealternatief is het goed ook rekening te houden met de mogelijkheid om koude te leveren. We zullen dit toevoegen. De titel van het document passen we niet aan, omdat het een instrument vanuit de overheid is, dat nu eenmaal Transitievisie Warmte heet.

Conclusie: De reactie leidt wel tot aanpassing van de Transitievisie Warmte. Op pagina 10 hebben we een alinea toegevoegd over duurzame koude.

Reactie 3 / 20210528HvB

Hoe motiveer je mensen die nog 10 of 20 jaar hebben te leven om geld te investeren in duurzaamheid?

Reactie gemeente: Investeren in duurzaamheid kan vanuit verschillende motieven. Bijvoorbeeld vanuit comfort. Een goed geïsoleerd huis leeft prettig en bespaart maandelijks geld. Maar er kunnen ook intrinsieke motieven zijn, omdat je nu eenmaal duurzamer wilt leven. Om het financieel ook aantrekkelijk te maken om de initiële investering te doen, worden instrumenten ontwikkeld, zoals een gebouwgebonden financiering, subsidies of andere constructies. En het hoeft niet allemaal in 1x, iedereen kan de investeringen doen die passen bij zijn of haar situatie.

Voor ouderen, die vaak geen lening meer kunnen afsluiten, heeft het Rijk de Energiebespaarhypotheek ontwikkeld. Deze is voor mensen die vanwege onvoldoende financiële draagkracht of leeftijd, niet in aanmerking komen voor een lening. De kredietnemer gaat pas betalen als hij/of zij voldoende financiële ruimte heeft. Als dit de gehele looptijd niet het geval is, wordt het restant eindschuld aan het eind van de looptijd kwijtgescholden.

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Reactie 4 / 20210531PJ

Heb geen cent te maken, pure geldklopperij en geopolitiek, terwijl spotgoedkoop en zeer schoon Russisch gas beschikbaar is. Bovendien hebben plantjes CO₂ nodig. CO₂ is een verzonnen probleem.

Reactie gemeente: De rol van broeikasgassen in klimaatverandering staat niet ter discussie. Onderzoekers over de hele wereld zijn het eens over de oorzaken van klimaatverandering. CO₂ speelt daarin de belangrijkste rol. Planten nemen inderdaad CO₂ op, maar niet voldoende om alle CO₂ die wij uitstoten op te nemen. Om de klimaatverandering tegen te gaan moeten we snel beginnen met het verminderen van het gebruik van fossiele energie, zoals aardgas. De import van Russisch en Noors gas zorgt mondiaal voor meer CO₂-uitstoot vanwege de minder schone productie en het transport.

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte

Reactie 5 / 20210603DdW

Er zijn ontwikkelingen die nu reeds getest worden in Nederland waarbij waterstof wordt omgezet naar een gas en zo via de bestaande gasleidingen kunnen worden getransporteerd en met een kleine aanpassing met de huidige cv ketel kan worden gebruikt. Wordt dit meegenomen in de verkenning? Mijns inziens is dit een goede optie voor bestaande woonwijken!

Reactie gemeente: Er is zeker rekening gehouden met waterstof in deze warmtetransitie. Het is goed om te weten dat waterstof een energiedrager is en geen energiebron, zoals aardgas, kolen en olie. Waterstof wordt niet gewonnen, maar het moet gemaakt worden om energie in op te kunnen slaan. Net als een batterij eigenlijk. En daarbij gaat altijd energie verloren. Waterstof is ook alleen maar duurzaam, als het met groene stroom wordt gemaakt. Zoals met windenergie of zonne-energie. Je moet heel veel groene stroom (extra) produceren om voldoende waterstof te kunnen maken voor onze gehele energievraag. Daar waar het enigszins mogelijk is, is het dus veel slimmer om die stroom direct toe te passen, dan er eerst waterstof van te maken. Een voorbeeld: Als je alle woningen in Amersfoort in 2030 met waterstof zou willen verwarmen dan heb je zo'n 2,53 PJ aan duurzame elektriciteit nodig, daarvoor heb je zo'n 81 windmolens nodig. Maar als je eerst goed isoleert en dan huizen in Amersfoort elektrisch zou verwarmen, is daar 0,70 PJ voor nodig, dat is ongeveer 15 windmolens. Daarbij komt dat niet alle gasleidingen op dit moment geschikt zijn voor waterstof. Daar moet ook nog in geïnvesteerd worden. In de Transitievisie Warmte zijn een aantal wijken aangewezen als kansrijk voor hernieuwbaar gas, omdat andere opties vele malen duurder zijn. Het gaat dan met name om de binnenstad, delen van het Bergkwartier en het buitengebied.

Drie zaken zijn dus van belang:

1. We moeten isoleren en daarmee zoveel mogelijk energie besparen
2. We moeten duurzame gassen vooral dáár gebruiken, waar echt geen alternatieven zijn.
3. We moeten zorgen dat we efficiënter duurzame gassen kunnen maken!

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Reactie 6 / 20210603HN

Hoe zit het bij een appartementencomplex?

Reactie gemeente: Wat het specifiek voor uw appartementencomplex betekent is niet te zeggen. wat de mogelijkheden zijn is afhankelijk van de locatie, het bouwjaar/mogelijkheden voor isolatie en de warmtestrategie in uw wijk. Appartementencomplexen met collectieve gasketels zijn vaak relatief makkelijk van het aardgas af te halen. Op het moment dat uw wijk aan de beurt is voor een collectieve aanpak, zal het plan voor de wijk in samenspraak met alle betrokkenen worden opgesteld. Indien u voor die tijd met uw eigen appartement aan de slag wil kunt u onafhankelijke en afgewogen advies inwinnen bij het [energieloket van de gemeente](#).

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte

Reactie 7 / 20210603HK

Vraag of opmerking: **Waarom lees ik niets over waterstof? Dit is voor de bewoners de minst ingrijpende wijziging, en de minst dure. Bij mij is spouwisolatie niet te doen zonder impregneren vd stenen. Dat zijn terugkomende kosten waar ik niet op zit te wachten.**

Reactie gemeente: In de Transitievisie Warmte wordt wel gesproken over de mogelijke rol van waterstof in de warmtetransitie in de gebouwde omgeving. Het is goed om te weten dat waterstof een energiedrager is en geen energiebron, zoals aardgas, kolen en olie. Zie verder antwoord op reactie 5.

Voor wat betreft de mogelijkheden voor isolatie kunt u onafhankelijk en afgewogen advies inwinnen bij het [energieloket van de gemeente](#).

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte

Reactie 8 / 20210603JJP

Wat wordt de rol van waterstof?

Reactie gemeente: Er zijn veel onderzoeken gedaan naar deze mogelijke rol en de conclusie is dat waterstof in de gebouwde omgeving een zeer beperkte rol speelt tot 2030. De vraag naar waterstof in de industrie, het nog beperkte aanbod en de kostprijs maken waterstof geen aantrekkelijke optie voor structurele toepassing in de gebouwde omgeving in de periode tot 2030. Waterstof is interessant, maar het is een energiedrager en geen bron. Dat betekent dat het gemaakt moet worden, bijvoorbeeld met groene stroom. Het is energetisch veel slimmer om die stroom daar waar mogelijk direct toe te passen, dan er eerst waterstof van te maken. Zie ook antwoord op reactie 5.

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Reactie 9 / 20210606MC

Hoe worden burger initiatieven door de gemeente ondersteund?

Reactie gemeente: Bewonersinitiatieven zijn heel belangrijk voor het slagen van de warmtetransitie. In veel Amersfoortse wijken zijn al bewonersinitiatieven actief, die buurtbewoners helpen bij hun duurzame stappen. Zij hebben ook meegedacht tijdens het opstellen van de Transitievisie Warmte. Iedereen die een nieuw gezamenlijk initiatief wil starten, wordt aangemoedigd om dit te delen met de gemeente, zodat we kunnen kijken op welke wijze we kunnen samenwerken en hoe we het initiatief kunnen helpen. In wijken waar we starten met de verkenning en waar nog geen bewonerscollectief is stimuleren we het als bewoners zo'n initiatief willen starten. De gemeente zal initiatieven waar mogelijk en zinvol faciliteren. Dit nemen we mee in de uitwerking van de stadsbrede aanpak.

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Reactie 10 / 20210607JP

Wat betekent de warmtevisie voor het Bergkwartier concreet voor mijn renovatieplannen?

Reactie gemeente:

Het grootste deel van de Berg valt onder de categorie Oud (groot aandeel bouwjaar vóór 1945) of sterk inhomogene bebouwing. Daar is maatwerk en innovatie nodig, met de mogelijkheid van hernieuwbaar gas in de toekomst. Het aardgasnet blijft in deze gebieden voorlopig aanwezig, om na 2030 te benutten voor hernieuwbaar gas. De komende periode tot 2030 wordt benut om te zoeken naar innovatieve maatwerkoplossingen om aardgasverbruik te reduceren. In 3 buurten, (Westerstraat, Juliana van Stolberg en Verhoevenstraat) lijken goede kansen voor aardgasvrij door aansluiten op warmtenet. Dit gaan we verder verkennen.

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Reactie 11 / 20210609MK

Welke subsidie mogelijkheden zijn er al of zijn er nog te verwachten in het kader van woning isolatie of gasloze woningen?

Reactie gemeente: De belangrijkste subsidieregeling op dit moment is de ISDE (investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing. Dit is een subsidieregeling van de rijksoverheid, zie <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/isde>.

Daarnaast is er de energiebespaarlening, waarmee u onder gunstige voorwaarden geld kunt lenen voor verduurzamingsmaatregelen.

https://www.energiebespaarlening.nl/?gclid=EAlaIqobChMIwpDEv_258QIVCQGLCh2aKQSUEAAAYiAAEgKoifD_BwE

Bewoners die niet in aanmerking komen voor een energiebespaarlening, vanwege onvoldoende financieel draagkracht, leeftijd of bepaalde BKR-criteria kunnen binnen een wijkaanpak gebruik maken van de energiebespaarhypotheek. Zij gaan pas betalen als ze voldoende financiële ruimte hebben. Dit wordt iedere 3 jaar getoetst. Als ze na 10 jaar nog steeds geen financiële ruimte hebben om terug te betalen, betalen ze de hele looptijd niets. De rente wordt dan vanuit het Warmtefonds betaald en de restant hoofdsom op het eind van de looptijd kwijtgescholden. www.aardgasvrijewijken.nl/themas/kostenenfinanciering/energiebespaarhypotheek+voor+bewoners+in+wijkaanpa/default.aspx

De gemeente heeft een duurzaamheidslening voor isolatiemaatregelen en bijvoorbeeld het plaatsen van zonnepanelen. www.amersfoort.nl/duurzaamheidslening.

Zie voor het actuele overzicht van subsidies: <https://www.duurzaambouwloket.nl/subsidiecheck>

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte

Reactie 12 / 20210609JB

Waar moet ik beginnen? Krijg ik over 10 jaar geen spijt van nu all-electric als er dan andere alternatieven zijn?

Reactie gemeente: Met de Transitievisie Warmte wordt aangegeven wat op dit moment het meest logische alternatief is voor uw wijk om van het aardgas af te gaan. Voor een aantal wijken is duidelijk dat dit all electric wordt. Voor andere wijken is het minder duidelijk. Een aantal maatregelen kunt u sowieso nemen. Als u in de digitale kaart (<https://www.amersfoort-in-beeld.nl/#aardgasvrij>) uw adres invult verschijnt er een pop-up scherm waarin het handelingsperspectief is beschreven. Hierin is kort aangegeven wat u het beste kunt doen. Neem voor een onafhankelijk en afgewogen advies contact op met het [energieloket van de gemeente](#).

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Reactie 13 / 20210611BvE

Wat is de formele juridische route van het besluitvormingstraject rondom deze visie? Is dat: ter visie legging, zienswijzen verwerken, vaststelling door gemeenteraad en mogelijkheid tot beroep bij RVS

Reactie gemeente: De over de TVW ingebrachte zienswijzen worden opgenomen in een zienswijzennota. De zienswijzennota wordt samen met de (naar aanleiding van de zienswijzen) aangepaste Transitievisie Warmte (TVW) aan het college van B&W voorgelegd. Als het college akkoord is, gaat de TVW met deze zienswijzennota ter vaststelling naar de gemeenteraad. Tegen een visie (visies in het algemeen) is geen beroep mogelijk, omdat het geen concreet besluit is; er zijn nog geen concrete gevolgen voor de betrokkenen.

De visie geeft de kaders aan voor de overgang naar aardgasvrije wijken in de hele stad in de komende jaren. Vervolgens stelt de gemeente een wijkuitvoeringsplan (WUP) op in samenspraak met bewoners, gebouw eigenaren, netbeheerders en andere stakeholders. Het WUP beschrijft voor de betreffende wijk of buurt de wijze en het moment waarop de overstap van het gebruik van fossiel aardgas naar de duurzame oplossing wordt gemaakt. De keuze van dat moment en het alternatief worden door de gemeenteraad juridisch verankerd in het omgevingsplan. De gemeente geeft bij de vaststelling van het omgevingsplan aan hoe het participatietraject eruit heeft gezien. Iedereen kan zienswijzen over het ontwerpbesluit omgevingsplan naar voren brengen. Nadat de gemeenteraad het omgevingsplan heeft vastgesteld, kunnen belanghebbenden – net zoals nu bij bestemmingsplannen - zo nodig beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen het besluit indienen.

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Reactie 14 / 20210617NRM

Ik heb begrepen dat voor een inductie fornuis een zwaarder nodig is. Veel huizen hebben die aansluiting niet. Komt de gemeente die huishoudens tegemoet om zo'n stopcontact te realiseren?

Reactie gemeente: Een inductie kookplaat vraagt veel stroom in 1 keer en heeft daarom een 3-fasen aansluiting nodig, ook wel krachtstroom genoemd. Dit geldt overigens ook voor een warmtepomp of een oplaadpunt voor de elektrische auto. De kosten zijn voor de eigenaar-bewoner. De gemeente vergoedt deze kosten niet.

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte

Reactie 15 / 20210618HH

Wij wonen aan de Piet Mondriaanlaan en zijn aangesloten op de warmtepomp! Echter in ons pand staan 4 gasketels omdat de warmtepomp het niet aankan. Hoe denkt u überhaupt van het gas af te kunnen? Ben zeer benieuwd hoe dat zal worden gerealiseerd?

Reactie gemeente: Een hybride opstelling (deels gas, deels elektrisch) is een goede tussenstap om uiteindelijk aardgasvrij te worden. Op het moment dat de gasketels aan vervanging toe zijn is het verstandig om volledig aardgasvrij te gaan verwarmen, bijvoorbeeld door warmtepompen met een groter vermogen te plaatsen. Neem voor een onafhankelijk en afgewogen advies contact op met het [energieloket van de gemeente](#)

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Reactie 16 / 20210619MH

Ik woon in de componistenbuurt in Randenbroek, cv ketel van 16 jaar moet vervangen worden. Wat is nu verstandig om te doen?

Reactie gemeente: In de Transitievisie Warmte wordt aangegeven wat op dit moment het meest logische alternatief is voor uw wijk om van het aardgas af te gaan. Als u in de digitale kaart (<https://www.amersfoort-in-beeld.nl/#aardgasvrij>) uw adres invult verschijnt er een pop-up scherm waarin het handelingsperspectief is beschreven. Hierin is kort aangegeven wat u het beste kunt doen. Neem voor een onafhankelijk en afgewogen advies op maat contact op met het [energieloket van de gemeente](#).

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Reactie 17 / 20210619MK

Als je nu geen financiële mogelijkheden heb, je wordt van het gas gehaald sta je letterlijk en figuurlijk in de kou toch? Wat dan? Moet ik dan verhuizen naar een wijk waar nog wel gas is?

Reactie gemeente: De gemeente gaat samen met de bewoners van de wijk op zoek naar oplossingen die voor iedereen betaalbaar zijn. Het gas zal nooit zomaar worden afgesloten, zonder dat we weten dat het voor iedereen mogelijk is om op een betaalbare manier van het gas af te gaan. Na vaststelling van het wijkuitvoeringsplan hebben bewoners en andere stakeholders uit de wijk 8 jaar de tijd om de maatregelen om van het gas af te gaan uit te voeren. We hebben specifiek aandacht voor bewoners met een krappe beurs. Het is dus niet nodig om te verhuizen. Dat zou ook geen zin hebben, want uiteindelijk gaan alle wijken van het aardgas af.

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Reactie 18 / 20210619MK

Ik heb nog een aantal vragen betreft welke bewoners van uit “mijn” wijk achter het besluit staan om van het aardgas te gaan? Ik bedoel bij mij uit de buurt is niemand persoonlijk een mening gevraagd. Betreft het dan een aanname dat het merendeel van Nieuwland van het gas af wil? Er is mij niks gevraagd betreft financiële mogelijkheden en of ik überhaupt van het gas af wil en of ik wel over voldoende de financiële middelen beschikt om het zover te laten komen. Wat als je momenteel nergens een financiële regeling kan krijgen (BKR) . Hoe lukt het straks dan om betaalbaar van het gas af te gaan? Bedoel dus dat er geen financiële ruimte is of komt.

Reactie gemeente: Dat alle wijken van het gas af gaan is een landelijk besluit. De regie voor de uitvoering is bij de gemeente gelegd. De gemeente gaat daarvoor samen met de bewoners uit de wijk wijkuitvoeringsplannen opstellen. Daarin wordt bepaald welk alternatief er komt voor aardgas en hoe dit betaalbaar kan worden gemaakt voor alle bewoners. Tevens wordt in het wijkuitvoeringsplan bepaald wanneer de aardgaslevering in de wijk wordt stopgezet. Wat betreft de financiële mogelijkheden zijn er subsidiemogelijkheden en leningen. Zie: <https://www.duurzaambouwloket.nl/subsidiecheck>. Bewoners die niet in aanmerking komen voor een energiebespaarlening kunnen binnen een wijkaanpak gebruik maken van de energiebespaarhypotheek. Bij deze hypotheek gaat de hypotheeknemer pas betalen op het moment dat hij financiële ruimte heeft. <https://www.aardgasvrijewijken.nl/themas/kostenenfinanciering/energiebespaarhypotheek+voor+bewoners+in+wijkaanpa/default.aspx#:~:text=Wat%20is%20de%20Energiebespaarhypotheek%3F%20De%20Energiebespaarhypotheek%20is%20een,kredietnemer%20de%20eerste%203%20jaren%20helemaal%20niets%20betaalt>

Conclusie: De reactie leidt niet tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Reactie 19 / 20210623BvE

De indiener heeft een uitgebreid document ingestuurd met vragen over verschillende onderdelen die hieronder samengevat worden weergegeven. Het volledige document is integraal opgenomen in de bijlage. Hieronder volgt een samenvatting.

Participatie en status bewonersinitiatieven:

hoe en in welke mate zijn individuele woningeigenaren tot op heden betrokken bij de totstandkoming van dit belangrijke document?

Wat is de status van ‘duurzame bewonersinitiatieven’, waarmee de gemeente spreekt?

Participatie:

Reactiegever is van mening dat de participatie niet voldoende is geweest en (deels) nog moet worden georganiseerd en gefaciliteerd teneinde een breed gedragen Transitievisie Warmte door de gemeenteraad te kunnen laten vaststellen.

Reactie gemeente: Bij de tot standkoming van de Transitievisie Warmte is een aantal bewoners uit verschillende wijken betrokken geweest. Deze bewoners zijn bij de gemeente bekend omdat ze deelnemen aan een duurzaam bewonersinitiatief of zichzelf hebben aangemeld. De status van de bewonersinitiatieven is in deze niet relevant. Om de ideeën van bewoners over aardgasvrije wijken breder te peilen in de stad hebben we in het najaar van 2020 een panelonderzoek uitgevoerd onder 5500 Amersfoorters. Daarop zijn 2100 ingevulde vragenlijsten teruggekomen. De antwoorden uit dit onderzoek zijn meegenomen bij de uitwerking van de TransitievisieWarmte. Tot slot hebben we de concept Transitievisie Warmte ter inzage voorgelegd aan een ieder in de stad. In de periode van ter inzage legging is tevens online een voor iedereen toegankelijke informatiebijeenkomst georganiseerd waarbij vragen van bewoners werden beantwoord.

Bij de uitwerking van de wijkwarmteplannen en wijkuitvoeringsplannen bieden we aan iedereen in de wijk de mogelijkheid om mee te doen. Dit is bij het opstellen van de Transitievisie Warmte, waar het over de hele stad gaat, niet te doen.

We zijn van mening dat we hiermee voldoende invulling hebben gegeven aan participatie bij het opstellen van de

Transitievisie Warmte, wat een beleidsdocument is en waarin richtingen worden aangegeven. De definitieve keuzes voor alternatieven voor aardgas worden gemaakt in de Wijkwarmteplannen en de Wijkuitvoeringsplannen. Daarbij worden alle bewoners, als zij dat willen, betrokken, zoals beschreven in hoofdstuk 8 van de Transitievisie.

Bewonersinitiatieven:

Voor het kunnen slagen van de energietransitie is het noodzakelijk dat de gemeente al in de Transitievisie transparanter en duidelijker is ten aanzien van de status van bewonersinitiatieven en over de concrete ondersteuning die nu al aan bewonersinitiatieven wordt geboden in de zin van geld, kennis, mensen en middelen.

Reactie gemeente: De gemeente hecht groot belang aan inzet van en samenwerking met bewonersinitiatieven om de energietransitie te laten slagen (zie ook antwoord op vraag 9). Maar uiteindelijk moeten alle bewoners kunnen meedenken en meepraten over de plannen voor hun wijk. De gemeenteraad stelt de wijkuitvoeringsplannen vast. We hebben er voor gekozen om in de Transitievisie nog niks vast te leggen over waar bewonersinitiatieven aan moeten voldoen. Dit om niks op voorhand uit te sluiten. Om alle initiatieven volledig tot hun recht te kunnen laten komen gaan we met alle initiatiefnemers in gesprek om te kijken hoe dit kan bijdragen aan de transitie in de wijk. Ondersteuning kan op verschillende manieren worden geboden, al naar gelang de behoefte.

Duidelijkheid ten aanzien van wettelijke procedures is noodzakelijk:

Gezien de financieel, technisch en organisatorisch zeer ingrijpende gevolgen van de energietransitie voor Amersfoortse woningbezitters en -huurders, is het van belang in de Transitievisie duidelijk, transparant en in begrijpelijk Nederlands uiteen te zetten hoe de formele wettelijke procedures rondom Transitievisie en Wijkwarmteplannen eruit zien.

Reactie gemeente: In hoofdstuk 4 is de procedure beschreven om tot wijkuitvoeringsplannen te komen. In paragraaf 7.2 beschrijven we de gemeentelijke besluitvorming en paragraaf 7.3 gaat over juridische instrumenten. We zijn van mening dat we hiermee, alles wat nu bekend is over wettelijke procedures en juridische instrumenten, hebben beschreven. Een aantal zaken met betrekking tot juridische instrumenten en wettelijke regelingen moet nog door het Rijk worden geregeld. Daarover kunnen we op dit moment niet meer zeggen dan beschrijven wat de verwachting is.

Flora, fauna, architectuur en cultuurhistorie:

Natuur:

Gezien de financiële en organisatorische impact, dient de gemeente Amersfoort het respecteren van de wet Natuurbescherming, de bijbehorende procedures en de kosten daarvan als integraal onderdeel van de verduurzaming tijdig te benoemen, te kwantificeren en in begrijpelijk Nederlands uit te leggen. Deze Transitievisie markeert daarvoor het logische moment en is daarvoor het geëigende instrument.

Reactie gemeente: We zorgen ervoor dat bij de energie-transitie zorgvuldig wordt omgegaan met beschermde dieren die in onze gebouwen wonen. Bijzondere verblijfplaatsen van vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen zijn in kaart gebracht door stadsbrede inventarisaties en ook is voor elk gebouw in Amersfoort bepaald wat de kans op aanwezigheid van beschermde soorten is. Op basis van deze gegevens is een soortenmanagementplan (SMP) ingediend bij de provincie waarin is aangegeven hoe we bij de verduurzaming om gaan met beschermde soorten. Enerzijds gaat het dan om het zorgvuldig omgaan met nest- en verblijfplaatsen bij de renovatie en anderzijds om het aanbrengen van vervangende voorzieningen voor vleermuizen en vogels. Op basis van het SMP heeft de provincie de gemeente Amersfoort een ontheffing gegeven van de Wet natuurbescherming. De gemeente mag deze ontheffing doorschrijven naar derden, waaronder individuele inwoners. Voorwaarde is dat gewerkt wordt buiten de kwetsbare periode van soorten en dat vervangende nest- of verblijfplaatsen worden gerealiseerd. We hebben deze tekst toegevoegd aan de Transitievisie Warmte (pagina 19/20).

Monumenten:

Gezien de financiële en organisatorische impact, dient de gemeente Amersfoort het respecteren van architectuur- en cultuurhistorie, de bijbehorende procedures en de kosten daarvan als integraal onderdeel van de verduurzaming tijdig te benoemen en in begrijpelijk Nederlands uit te leggen. Deze Transitievisie markeert daarvoor het logische moment en is daarvoor het geëigende instrument

Reactie gemeente: In de Transitievisie Warmte is rekening gehouden met het feit dat oudere en monumentale panden

lastig te verduurzamen zijn, door in deze wijken hernieuwbaar gas als meest logische alternatief voor aardgas te noemen. Bij de inzet van hernieuwbaar gas hoeft er aan de woning zelf weinig tot niks te gebeuren. Bij de uitwerking van de wijkuitvoeringsplannen wordt rekening gehouden met de isolatiemogelijkheden tegen de achtergrond van architectonische en cultuurhistorische waarden. De gemeente beschikt daarvoor over een 'Leidraad voor het verduurzamen van uw huis', hierin staat wat mogelijk is binnen de geldende welstandnormen. We voegen een verwijzing naar deze leidraad toe aan de Transitievisie Warmte (pag. 60).

Betaalbaarheid i.r.t. technologieën onvoldoende verankerd in de Transitievisie:

Woonlastenneutraliteit:

Het principe 'woonlastenneutraliteit' uit het Klimaatakkoord wordt in de transitievisie niet volledig gerespecteerd. De gemeente gaat voorbij aan de twee strategieën met hernieuwbaar gas uit de Startanalyse.

Reactie gemeente: In de Transitievisie neemt de gemeente het principe van woonlastenneutraliteit uit het Klimaatakkoord over als een van de belangrijkste uitgangspunten bij de transitie. De praktijk tot nog toe wijst uit dat het in de meeste gevallen niet haalbaar is zonder een financiële bijdrage in de vorm van subsidie of anderszins. De formulering 'streven naar' is gekozen omdat het wellicht niet in alle gevallen nodig is dat het helemaal woonlastenneutraal is. Bewoners kunnen hier hun eigen keuze in maken. Sommige bewoners zullen ervoor kiezen om verder te verduurzamen ook al is het niet helemaal woonlastenneutraal.

Dat neemt niet weg dat het uitgangspunt 'woonlastenneutraal' is. Om dat mogelijk te maken moeten randvoorwaarden voor de financierbaarheid en betaalbaarheid met name door het Rijk worden gerealiseerd.

De strategieën met hernieuwbaar gas uit de Startanalyse zijn meegenomen in de afweging. Op pagina 14 uit de Transitievisie zeggen we hierover: *Hernieuwbaar gas waar nodig. Groen gas heeft in vrijwel alle gevallen de laagste kosten, maar is beperkt beschikbaar. Duurzame waterstof zal in de toekomst niet grootschalig beschikbaar komen. Amersfoort wil groen gas en waterstof daarom alleen inzetten waar de behoefte het grootst is, omdat de andere opties veel duurder zijn.* Daarbij is het zo dat waterstof geproduceerd moet worden uit duurzame elektriciteit. Daarbij gaat veel energie verloren. Je hebt daarom veel windmolens of zonnenvelden nodig om voldoende waterstof te kunnen produceren. Zie ook antwoord op reactie 5.

Kosten van transitie:

Om burgers en de gemeente tijdig een verstandige afweging te kunnen laten maken t.a.v. ingrepen die bijdragen aan het halen van de doelen uit de Klimaatwet, dient de gemeente al in de Transitievisie duidelijkheid te verschaffen over de reële en totale kosten van gasvrij maken t.o.v. niet gasvrij maken van woningen; m.a.w. een transparante vergelijking van alle vijf de strategieën van het Planbureau voor de Leefomgeving is nodig. Dit moet en kan nu al juister en vollediger dan nu in de Transitievisie is gedaan, bijvoorbeeld op basis van een stichtingskostenopzet per ideaaltypische woning en kengetallen.

Reactie gemeente: In bijlage 5 van de Transitievisie zijn de geschatte eindgebruikerskosten weergegeven voor de verschillende warmtetechnieken bij verschillende woningtypes op basis van bandbreedtes uit nationale kentallen. De kosten zijn onderverdeeld in investeringskosten en jaarlijkse kosten. De daadwerkelijke kosten zijn afhankelijk van de individuele situatie van de woning en zijn bewoners en zullen in de wijkwarmteplannen verder worden uitgewerkt.

Warmtenetten niet als voldongen feit:

De gemeente dient:

- in de Transitievisie de optie van het behouden van de aardgasinfrastructuur en het toepassen van hernieuwbaar gas voor alle Amersfoortse woningen open te houden;
- de financiële en juridische nadelen van warmtenetten, die op grond van het wetsontwerp Wet Collectieve Warmtevoorziening geïntroduceerd worden, in de Transitievisie in begrijpelijk Nederlands uit te leggen;
- in de Transitievisie geen afhankelijkheid en onvermijdelijkheid richting een keuze voor all-electric of warmtenet en tegen hernieuwbaar gas en hergebruik van de gasinfrastructuur te introduceren;
- de burgers ruim voor het point of no return, en dus niet pas in de Wijkwarmteplannen, maar al in deze Transitievisie van alle essentiële en financiële informatie te voorzien om een verstandige keuze te maken voor de wijze waarop de klimaatdoelen, op basis van woonlastenneutraliteit, behaald kunnen worden.

Reactie gemeente: Hernieuwbaar gas zal in beperkte mate beschikbaar komen voor de bebouwde omgeving. Voor het

merendeel van de wijken zal naar verwachting een ander alternatief voor aardgas geschikter zijn. Echter, de keuze om de aardgasinfrastructuur te verwijderen zal pas plaatsvinden als in het wijkuitvoeringsplan duidelijk is vastgelegd dat er geen hernieuwbaar gas zal worden gebruikt bij de transformatie naar een aardgasloze wijk. Tot die tijd zal het mogelijk blijven om de aardgasleiding te gebruiken. Daarbij dient te worden opgemerkt dat een deel van de aardgasinfrastructuur bestaat uit broze leidingen, die in verband met de veiligheid sowieso verwijderd en/of vervangen dient te worden. In paragraaf 7.3 van de TVW gaan wij in op de te verwachten nieuwe rollen van de gemeente na de aanneming van de nieuwe warmtewet 2.0. Hier nu dieper op in gaan heeft ons inziens weinig zin omdat de wet nog niet van kracht is. Sterker nog, omdat gemeenten en provincies veel kritiek hadden op het wetsvoorstel, zal deze worden aangepast door de minister. Als de wet is ingevoerd zullen bewoners bij de uitwerking van de wijkwarmteplannen en de wijkuitvoeringsplannen in begrijpelijk Nederlands worden geïnformeerd over de consequenties van deze wet. In de Transitievisie Warmte is geen sprake van een onvermijdelijke richting voor een van de alternatieven voor aardgas. In de visie is een voorkeursstrategie aangegeven. De definitieve keuze voor het beste alternatief voor aardgas wordt samen met alle betrokkenen uit wijk uitgewerkt in een wijkwarmteplan. We kunnen in de Transitievisie Warmte niet voor alle burgers een financiële onderbouwing geven voor hun specifieke situatie. Daarvoor moet nog veel onderzoek worden gedaan, samen met alle betrokkenen uit de wijk of buurt. Dit doen we voorafgaand aan het wijkuitvoeringsplan. We stellen dan samen met alle betrokkenen in de wijk een gedragen wijkwarmteplan op. Alle bewoners kunnen daar, als ze dat willen, bij betrokken zijn en meepraten. De Transitievisie Warmte is een beleidsdocument waarin een eerste richting wordt aangegeven voor het beste warmtealternatief voor een buurt of wijk. Op basis van die eerste richting wordt er een indicatief handelingsperspectief gegeven voor bewoners. Voor een onafhankelijk en gewogen advies op maat met alle financiële informatie kunnen bewoners terecht bij het [energieloket van de gemeente](#).

Conclusie: De reacties over de flora en faunawet en over monumenten/welstand leiden tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

3. Samenvatting

Een aantal reactie gaat over de specifieke situatie van de eigen woning. Daarvoor verwijzen we door naar het Duurzaam Bouwloket, het energieloket van de gemeente.

Een drietal reacties heeft geleid tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

Op pagina 10 voegen we toe dat de voorziening van duurzame koude steeds belangrijker zal worden en dat daar bij de verduurzaming van de wijken en de keuze voor de maatregelen rekening mee moet worden gehouden.

Op pagina 20 voegen we toe dat bij de energietransitie zorgvuldig moet worden omgegaan met beschermde dieren. De gemeente heeft een ontheffing van de provincie voor de Wet natuurbescherming en mag deze onder voorwaarden doorschrijven naar derden.

Op pagina 60 wordt een verwijzing opgenomen naar de Leidraad voor het verduurzamen van uw huis, met daarin de welstandnormen waaraan voldaan moet worden.

Bijlage 1: Integrale teksten binnengekomen zienswijzen

Reactie 1 / 20210527GN

wat betekent de transitievisie warmte voor appartement-gebouwen gebouwd vanaf 2018?

Reactie 2 / 20210528LvZ

Houd rekening met de koudebehoefte. Het wordt met de jaren warmer. Woningen die geen warmte meer kwijt kunnen zijn bloedheet op zomerse dagen. Pas de Titel aan naar 'Transitievisie Warmte en Koude' en neem koude erin op.

Reactie 3 / code 20210528HvB

Hoe motiveer je mensen die nog 10 of 20 jaar hebben te leven om geld te investeren in duurzaamheid?

Reactie 4 / 20210531PJ

Heb geen cent te makken, pure geldklopperij en geopolitiek, terwijl spotgoedkoop en zeer schoon Russisch gas beschikbaar is. Bovendien hebben plantjes CO2 nodig. CO2 is een verzonnen probleem.

Reactie 5 / 20210603DdW

Er zijn ontwikkelingen die nu reeds getest worden in Nederland waarbij waterstof wordt omgezet naar een gas en zo via de bestaande gasleidingen kunnen worden getransporteerd en met een kleine aanpassing met de huidige cv ketel kan worden gebruikt. Wordt dit meegenomen in de verkenning? Mijns inziens is dit een goede optie voor bestaande woonwijken!

Reactie 6 / 20210603HN

Hoe zit het bij een appartementencomplex?

Reactie 7 / 20210603HK

Waarom lees ik niets over waterstof? Dit is voor de bewoners de minst ingrijpende wijziging, en de minst dure. Bij mij is spouwisolatie niet te doen zonder impregneren vd stenen. Dat zijn terugkomende kosten waar ik niet op zit te wachten.

Reactie 8 / 20210603JJP

Wat wordt de rol van waterstof?

Reactie 9 / 20210606MC

Hoe worden burger initiatieven door de gemeente ondersteund?

Reactie 10 / 20210607JP

Wat betekent de warmtevisie voor het Bergkwatier concreet voor mijn renovatieplannen?

Reactie 11 / 20210609MK

Welke subsidie mogelijkheden zijn er al of zijn er nog te verwachten in het kader van woning isolatie of gasloze woningen?

Reactie 12 / 20210609JB

Waar moet ik beginnen? Krijg ik over 10 jaar geen spijt van nu all-electric als er dan andere alternatieven zijn?

Reactie 13 / 20210611BvE

Wat is de formele juridische route van het besluitvormingstraject rondom deze visie? Is dat: ter visie legging, zienswijzen verwerken, vaststelling door gemeenteraad en mogelijkheid tot beroep bij RVS

Reactie 14 / 20210617NRM

Ik heb begrepen dat voor een inductie fornuis een zwaarder nodig is. Veel huizen hebben die aansluiting niet. Komt de gemeente die huishoudens tegemoet om zo'n stopcontact te realiseren?

Reactie 15 / 20210618HH

Wij wonen aan de Piet Mondriaanlaan en zijn aangesloten op de warmtepomp! Echter in ons pand staan 4 gasketels omdat de warmtepomp het niet aankan. Hoe denkt u überhaupt van het gas af te kunnen? Ben zeer benieuwd hoe dat zal worden gerealiseerd?

Reactie 16 / 20210619MH

Ik woon in de componistenbuurt in Randenbroek, cv ketel van 16 jaar moet vervangen worden. Wat is nu verstandig om te doen?

Reactie 17 / 20210619Mk

je nu geen financiële mogelijkheden heb, je wordt van het gas gehaald sta je letterlijk en figuurlijk in de kou toch? Wat dan? Moet ik dan verhuizen naar een wijk waar nog wel gas is ?

Reactie 18 / 20210619Mk

Ik heb nog een aantal vragen betreft welke bewoners van uit "mijn" wijk achter het besluit staan om van het aardgas te gaan? Ik bedoel bij mij uit de buurt is niemand persoonlijk een mening gevraagd. Betreft het dan een aanname dat het merendeel van Nieuwland van het gas af wil? Er is mij niks gevraagd betreft financiële mogelijkheden en of ik überhaupt van het gas af wil en of ik wel over voldoende de financiële middelen beschikt om het zover te laten komen. Wat als je momenteel nergens een financiële regeling kan krijgen (BKR) . Hoe lukt het straks dan om betaalbaar van het gas af te gaan? Bedoel dus dat er geen financiële ruimte is of komt.

Reactie 19 / 20210623BvE

Aan: Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amersfoort

Van:

Betreft: Zienswijze Transitievisie Warmte

Datum: 23 juni 2021

Achtergrond

De Klimaatwet (2019) stelt als klimaatdoelen:

- een vermindering van de broeikasgasuitstoot (ten opzichte van 1990) met 49 procent in 2030 en van 95 procent in 2050;
- een volledig CO₂-neutrale elektriciteitsproductie in 2050.

De doelen uit de wet zijn juridisch niet afdwingbaar, want het betreft hier een inspanningsverplichting. De wet verplicht het kabinet wel elke vijf jaar een Klimaatplan te maken. Daarin moet de zittende regering vastleggen, hoe zij de komende tien jaar wil waarborgen dat de doelen binnen bereik blijven. Ook moet er een doorrekening bij zitten, waaruit blijkt wat de gevolgen van het voorgenomen beleid zijn voor de koopkracht, de bedrijfswinsten en de werkgelegenheid. De Klimaatwet en het op grond daarvan vervaardigde Voorstel voor het Klimaatplan (25-11-2019) lijken te suggereren dat het doel is om de woningvoorraad van Nederland van het aardgas af te hebben en wel uiterlijk in 2050. Het Klimaatplan lijkt voor wat betreft de concrete uitwerking van dat doel weer te leunen op het Klimaatakkoord (28-06-2019) en de door de gemeente op te stellen Transitievisie (uiterlijk 31-12-2021) en Wijkwarmteplannen.

Participatie en status bewonersinitiatieven

De overheid stelt dat de transitie van aardgas naar duurzame warmte zal worden gerealiseerd met betrokkenheid van bewoners, gebouweigenaren en andere partijen, in de omgeving waar deze overstap aan de orde is. Betrokkenheid van de bewoners is evident; de energietransitie kan huiseigenaren, afhankelijk van het voor aardgas gekozen alternatief, immers veel geld gaan kosten. Ook staat hen mogelijk een zeer ingrijpende verbouwing te wachten. Hetzelfde geldt op een iets andere manier voor huurders.

De gemeente Amersfoort heeft, naar eigen zeggen, de Transitievisie Warmte geschreven in afstemming met woningcorporaties, netbeheerder Stedin, energiebedrijven, huurdersorganisaties, vertegenwoordigers van bedrijven(-terreinen), installatie- en bouwbedrijven, vastgoedeigenaren en vertegenwoordigers van duurzame bewonersinitiatieven. De vraag rijst:

1. hoe en in welke mate individuele woningeigenaren tot op heden zijn betrokken bij de totstandkoming van dit belangrijke document;
2. wat de status is van 'duurzame bewonersinitiatieven', waarmee de gemeente spreekt.

Bij 1 - Participatie

Ten aanzien van het betrekken van de grootste en belangrijkste groep belanghebbenden, de individuele woningeigenaren, is onduidelijk hoe burgers door de gemeente zijn benaderd of hoe zij zich konden melden. Uit de Transitievisie blijkt dat de gemeente vooral heeft geparticipeerd met (belanghebbende) bedrijven en collectieven. De opkomst op de digitale participatieavond, d.d. 9 juni 2021, is in dat licht veelzeggend; er waren slechts een handvol burgers (12) aanwezig. Duidelijk is dat participatie inzake de Transitievisie, waar het de betrokkenheid van de naar schatting 70.000 huishoudens betreft, helaas dus niet goed is verlopen. Als gevolg daarvan is er onvoldoende rekening gehouden met de belangen van deze allerbelangrijkste groep betrokkenen en is niet duidelijk of deze Transitievisie voldoende draagvlak onder de burgers/huiseigenaren heeft.

Conclusie: teneinde een breed gedragen Transitievisie Warmte door de gemeenteraad te kunnen laten vaststellen, dient de vereiste participatie, op grond van bovenstaande, helaas nog (deels) te worden georganiseerd en gefaciliteerd.

Bij 2 - Bewonersinitiatieven

Ten aanzien van bewonersinitiatieven, zoals bijvoorbeeld het bewonersinitiatief in De Luiaard en de Kattenkampen, is door de gemeente eerder ambtelijk aan mij gecommuniceerd, dat deze niet worden gezien als een officiële bewonersvertegenwoordiging. Op de participatiebijeenkomst van 9 juni 2021 werd door een medewerker van de gemeente echter gemeld, dat de gemeente initiatieven van bewonerscollectieven gaat ondersteunen, ook als die initiatieven daarbij streven naar een eerdere transitie dan in de Transitievisie is beoogd. Dit wordt ook bevestigd op pagina 27 van de Transitievisie. Hoe die ondersteuning er concreet uitziet en of dat betekent dat de initiatieven geld en middelen ter beschikking gesteld krijgen, wordt niet duidelijk.

De gemeente dient echter te beseffen dat een bewonersinitiatief niet per definitie een buurt vertegenwoordigt of vanuit een breed in de buurt gedragen visie opereert. Individuele huiseigenaren mogen in ieder geval nooit op achterstand worden gezet of voor voldongen feiten worden gesteld doordat bewonersinitiatieven, die niet of onvoldoende draagvlak hebben in de desbetreffende buurt, ondersteund door de gemeente onomkeerbare processtappen zetten.

Conclusie: voor het kunnen slagen van de energietransitie is het noodzakelijk dat de gemeente al in de Transitievisie transparanter en duidelijker is ten aanzien van de status van bewonersinitiatieven en over de concrete ondersteuning die nu al aan bewonersinitiatieven wordt geboden in de zin van geld, kennis, mensen en middelen.

Duidelijkheid t.a.v. de wettelijke procedures is noodzakelijk

De Transitievisie Warmte wordt vormgegeven als onderdeel van de gemeentelijke omgevingsvisie en daarmee samenhangende programma's en omgevingsplannen. Nu de inwerkingtreding van de Omgevingswet opnieuw is uitgesteld, is voor burgers onduidelijk hoe de wettelijke procedures rondom de Transitievisie en de Wijkwarmteplannen precies in elkaar zitten. Wat wordt door de gemeenteraad vastgesteld, wat is bindend voor burgers en waartegen kan door burgers eventueel wel/niet beroep worden aangetekend? Een transparante overheid is hier duidelijk over.

Conclusie: gezien de financieel, technisch en organisatorisch zeer ingrijpende gevolgen van de energietransitie voor Amersfoortse woningbezitters en -huurders, is het van belang in de Transitievisie duidelijk, transparant en in begrijpelijk Nederlands uiteen te zetten hoe de formele wettelijke procedures rondom Transitievisie en Wijkwarmteplannen eruit zien.

Flora en fauna, architectuur- en cultuurhistorie

Natuur

Natuur is in Nederland belangrijk en een groot en gewaardeerd goed. Veel eigenaren van Amersfoortse woningen kunnen gelukkig vleermuizen, mussen, zwaluwen e.d. zien spelen en vliegen rond hun woningen. De wet Natuurbescherming speelt nadrukkelijk een rol bij het verduurzamen van woningen. Voornoemde dieren bevinden zich namelijk onder pannen en in spouwmuren. Voordat er ingrepen in woningen worden gedaan, dienen eigenaren dan ook conform wet- en regelgeving onderzoek te verrichten, eventueel mitigerende maatregelen te nemen en mogelijk een ontheffing aan te vragen. In de Transitievisie wordt hier door de gemeente Amersfoort helaas met geen woord over gerept. Dit baart zorg. Nu al kan men constateren dat particulieren de regels rondom de wet Natuurbescherming niet in acht nemen, hierdoor sneuvelen teveel bedreigde diersoorten.

Conclusie: gezien de financiële en organisatorische impact, dient de gemeente Amersfoort het respecteren van de wet Natuurbescherming, de bijbehorende procedures en de kosten daarvan als integraal onderdeel van de verduurzaming tijdig te benoemen, te kwantificeren en in begrijpelijk Nederlands uit te leggen. Deze Transitievisie markeert daarvoor het logische moment en is daarvoor het geëigende instrument.

Monumenten

Amersfoort is een mooie stad. Dit geldt zeker voor het middeleeuwse centrum, maar ook voor de vooroorlogse schil en zelfs recentere nieuwbouwwijken. Voornoemde stedenbouw en architectuur wordt zeer gewaardeerd door inwoners en toeristen en maakt de stad leefbaar en aantrekkelijk. Ingrepen, en vooral de goedkoopste, die worden gedaan om woningen gasloos te maken, grijpen echter soms diep in op de architectonische verschijningsvorm en detaillering van woningen. Als dit leidt tot wezenlijke wijzigingen is dit onwenselijk. In de Transitievisie heeft de gemeente helaas geen paragraaf opgenomen ten aanzien van de wijze waarop architectuur- en cultuurhistorie dienen worden gerespecteerd en hoe burgers daarbij financieel en organisatorisch door de gemeente ondersteund zullen worden.

Conclusie: gezien de financiële en organisatorische impact, dient de gemeente Amersfoort het respecteren van architectuur- en cultuurhistorie, de bijbehorende procedures en de kosten daarvan als integraal onderdeel van de verduurzaming tijdig te benoemen en in begrijpelijk Nederlands uit te leggen. Deze Transitievisie markeert daarvoor het logische moment en is daarvoor het geëigende instrument.

Betaalbaarheid i.r.t. technologieën onvoldoende verankerd in de Transitievisie

Woonlastenneutraliteit

Het Klimaatakkoord zegt dat woonlastenneutraliteit het uitgangspunt is. In de Transitievisie lijkt de gemeente de door het Klimaatakkoord vereiste woonlastenneutraliteit echter niet volledig te respecteren. In paragraaf 1.3 staat immers: We streven ernaar dat de woonlasten gelijk blijven en dat de overstap naar een andere warmtevoorziening voor iedereen betaalbaar is. In paragraaf 1.5 staat vervolgens dat de gemeente vindt, dat in de hele stad aardgas vervangen moet worden door duurzame energiebronnen, zoals warmte uit de bodem, warmte uit water, of elektrisch verwarmen met duurzame elektriciteit uit wind- en zonne-energie. De gemeente gaat hier voorbij aan het feit dat twee van de vijf strategieën uit de door het Planbureau voor de Leefomgeving opgestelde Startanalyse, een onderdeel van de in het Klimaatakkoord beloofde Leidraad, inzetten op aanwending van hernieuwbaar gas in combinatie met een hybride warmtepomp of hr-ketel.

Kosten van transitie

In de Transitievisie is onvoldoende inzichtelijk gemaakt hoe subsidies, belastingen en financieringsconstructies een rol spelen bij het financieel vergelijken van de verschillende strategieën. De kosten van aardgasvrij maken van woningen worden ook uitgesmeerd over verschillende componenten, waardoor de werkelijke totale kosten diffuus worden. Ook wordt niet transparant gemaakt of de gemeente vindt dat burgers het aardgasvrij maken van hun woningen moeten bekostigen met het aangaan van leningen. Heeft de gemeente het draagvlak voor het verhogen van schulden gemeten? Woningeigenaren hebben immers reeds hoge hypotheekschulden en zitten vermoedelijk niet te wachten op het aangaan van nog meer schulden.

We weten nu al dat de werkelijke kosten van het gasvrij maken van een woning met een bouwjaar van voor ca. 1990 hoger zijn dan wat er op dit moment door overheden over wordt gecommuniceerd. Bij het gasvrijmaken van een woning wordt men immers geconfronteerd met ingrepen in de gehele schil en de installaties van de woningen. Hierdoor zijn bijkomend hak- en breekwerk vaak noodzakelijk en komen kosten voor asbestsanering, het respecteren van de wet Natuurbescherming, de inzet van adviseurs, het aanvragen van vergunningen, het moeten vervangen van vloer- wand- en plafondafwerkingen, keukens en natte groepen, eventueel tijdelijk verblijf elders, bijkomende werkzaamheden, onvoorziene zaken en 21% BTW kijken. Hierbij geldt: hoe ouder de woning, hoe duurder de ingreep. De kosten voor bijvoorbeeld een vooroorlogse woning kunnen daarmee oplopen tot bedragen van tussen de € 50.000,- en € 75.000,-, waarbij het gezien de constructie, bouwkundige en architectonische kenmerken soms nog maar de vraag is of gasvrij maken technisch überhaupt een reële optie is. Met andere woorden: overheden schetsen een te rooskleurig beeld van technische mogelijkheden en de kosten van verduurzamen in het algemeen en gasloos maken in het bijzonder en Amersfoort doet dat in de Transitievisie helaas ook.

Overigens spelen uiteraard niet alleen de initiële investeringen een rol, maar ook de toekomstige kosten van beheer en onderhoud van installaties zoals ketels, warmte/koude afgiftesystemen, warmtepompen en WKO-installaties. Vergelijk o.b.v. de *total cost of ownership* is daarom nodig om helder te krijgen hoe door de overheid gegarandeerde woonlastenneutraliteit te bereiken.

Conclusie: om burgers en de gemeente tijdig een verstandige afweging te kunnen laten maken t.a.v. ingrepen die bijdragen aan het halen van de doelen uit de Klimaatwet, dient de gemeente al in de Transitievisie duidelijkheid te verschaffen over de reële en totale kosten van gasvrij maken t.o.v. niet gasvrij maken van woningen; m.a.w. een transparante vergelijking van alle vijf de strategieën van het Planbureau voor de Leefomgeving is nodig. Dit moet en kan nu al juister en vollediger dan nu in de Transitievisie is gedaan, bijvoorbeeld op basis van een stichtingskostenopzet per ideaaltypische woning en kengetallen.

Warmtenetten niet als voldongen feit

Op dit moment is de Wet Collectieve Warmtevoorziening in voorbereiding. Deze wet beoogt vooral de aanleg en exploitatie van warmtenetten van een juridisch kader te voorzien. De gemeente gaat hier in de Transitievisie kort op in, met name in paragraaf 7.3.

Wat de gemeente in deze Transitievisie niet uitlegt aan haar inwoners, is dat op grond van de wetstekst, die voor internetconsultatie openstond, het college van B&W een monopolist kan selecteren, zonder bij die selectie de toekomstige klanten (huiseigenaren) te betrekken. Er is daarbij dan sprake van gedwongen winkelnering, terwijl de toekomstige klant geen invloed heeft op het contract, de voorwaarden en de prijs. Dit is onwenselijk aangezien er forse uittredingsbarrières zijn (verhuizen/alternatieve individuele warmteopwekking realiseren). Het volledig ontbreken van wederzijdse afhankelijkheden tussen exploitant en klant zal kwaliteitsverlagende en prijsopdrijvende effecten gaan hebben. Ook biedt de wetstekst, die voor internetconsultatie openstond, een maas om een niet transparante en niet objectieve selectie van een warmtebedrijf te legitimeren als zijnde transparant en objectief; hetgeen in een dergelijk geval leidt tot de situatie dat aanvechting van de selectie, door toekomstige klanten, altijd onsuccesvol zal blijken te zijn. De gemeente heeft een zorgplicht waar het de door de overheid gegarandeerde woonlastenneutraliteit betreft en dient de burgers vroegtijdig, juist en volledig voor te lichten over de financiële gevolgen en overige voor- en nadelen van strategische keuzes. In de Transitievisie moeten burgers daarom worden voorgelicht over de (ingewikkelde) Wet Collectieve Warmtevoorziening die gemeentes vergaande bevoegdheden en huiseigenaren in potentie het nakijken geeft. Het tegendeel is nu echter het geval: in de Transitievisie presenteert de gemeente warmtenetten a priori als logische oplossing voor het transitievraagstuk, terwijl opties als hernieuwbaar gas bij voorbaat niet oarmrd worden. Zie voor een voorbeeld hiervan de toelichting bij warmtestrategie nr. 12: op pagina 70 wordt slechts gesproken over een warmtenet en all electric oplossingen en het verwijderen van de aardgasinfrastructuur.

Door niet al in deze Transitievisie concreet en transparant te zijn over de voor- en nadelen van verschillende opties, zoals een warmtenet, all electric of hernieuwbaar gas, wordt helaas de omstandigheid gecreëerd dat huiseigenaren in de toekomst nog slechts een beperkte keuze tussen een onaantrekkelijk warmtenet of een mogelijk nog onaantrekkelijker alternatief wordt voorgelegd, simpelweg omdat een mogelijk aantrekkelijk alternatief, als hernieuwbaar gas, al in de Transitievisiefase, en dus voortijdig, is gesneuveld. Als slechts de keuze tussen een mogelijk onaantrekkelijk warmtenet of een nog onaantrekkelijker alternatief resteert, omdat de mogelijkheid tot toepassen van hernieuwbaar gas in een vroeg stadium is afgekapt, treft dit de burgers mogelijk onnodig in de portemonnee. Door niet vroegtijdig, en dus in de Transitievisie, transparant de financiële en contractuele nadelen van warmtenetten en de werking van de ingewikkelde Wet Collectieve Warmtevoorziening aan de burgers uit te leggen, beschikken die burgers niet over die essentiële informatie die nodig is om ruim voor een *point of no return* de keuze voor of tegen warmtenetten of hernieuwbaar gas te maken.

Op basis van een vroegtijdige en transparante doorkijk naar de voor- en nadelen van warmtenetten ten opzichte van oplossingen als all-electric en hernieuwbaar gas, wordt het voor gemeente en burgers juist makkelijker om de verstandigste keuzes te maken voor het behalen van de klimaatdoelen. Ook ontstaat hiermee dan als vanzelf het benodigde draagvlak.

Conclusie: gezien bovenstaande dient de gemeente:

- *in de Transitievisie de optie van het behouden van de aardgasinfrastructuur en het toepassen van hernieuwbaar gas voor alle Amersfoortse woningen open te houden;*
- *de financiële en juridische nadelen van warmtenetten, die op grond van het wetsontwerp Wet Collectieve Warmtevoorziening geïntroduceerd worden, in de Transitievisie in begrijpelijk Nederlands uit te leggen;*
- *in de Transitievisie geen pad afhankelijkheid en onvermijdelijkheid richting een keuze voor all-electric of warmtenet en tegen hernieuwbaar gas en hergebruik van de gasinfrastructuur te introduceren;*
- *de burgers ruim voor het point of no return, en dus niet pas in de Wijkwarmteplannen, maar al in deze Transitievisie van alle essentiële en financiële informatie te voorzien om een verstandige keuze te maken voor de wijze waarop de klimaatdoelen, op basis van woonlastenneutraliteit, behaald kunnen worden.*

Bijlage 2: Sentimentanalyse n.a.v. communicatie en participatie

Ingezette middelen

Posts op social media

Webpagina met FAQ, interactieve kaart & 3 korte filmpjes

Berichten over Transitievisie Warmte op lokale duurzame platforms

Persoonlijke mail naar alle leden van de klankbordgroep

Bericht in de Stadsberichten & in de (online) nieuwsbrief

Bereik

901

Paginaweergaven op Amersfoort.nl/aardgasvrij

543

YouTube video views

54.208

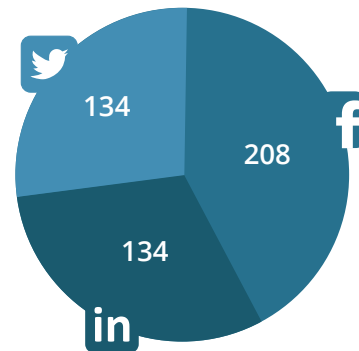
Bereikte personen met online advertenties

336 Likes

Gemiddelde doorklikratio van 2,16%

278 Reacties

Totaal aantal kliks

Resultaat

25

Aanmeldingen Bijeenkomst 9 juni waarvan 15 aanwezig

2

Nieuwe potentiële bewonersinitiatieven

20

Zienswijzen (t/m 21 juni 2021)

Hoe reageren bewoners op van het aardgas afgaan?

Beeld van verschillende reacties:

Verder geven bewoners aan dat:

Twijfelen of verwarmen zonder aardgas mogelijk is bij hun woning

Inwoners en bedrijven er nog niet klaar voor zijn

het voor hun niet meer relevant is omdat ze toch al oud zijn

het nodig is voor de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen

Sentimentanalyse communicatie Transitievisie Warmte

De webpagina Amersfoort.nl/aardgasvrij is sinds 26 mei vernieuwd met alle informatie over de Transitievisie Warmte: een uitgebreide FAQ, een interactieve kaart en drie korte filmpjes. Vanaf 26 mei zijn wekelijks 2-3 reguliere posts op social media gedaan. Op alle websites van lokale duurzame platforms staat een bericht over de Transitievisie Warmte, ook is de bijeenkomst aangekondigd. De gemeente heeft een persoonlijke mail gestuurd aan alle leden van de klankbordgroep. Er is berichtgeving over de Transitievisie Warmte verschenen in de Stadsberichten en in onze online nieuwsbrief. In de periode 15 juni t/m 24 juni draaiden er dark ads op Facebook en Instagram.

Gemeente Amersfoort

Postadres
Postbus 4000
3800 EA Amersfoort

Bezoekadres
Stadhuisplein 1
3811 LM Amersfoort

T 033 469 50 10
F 033 469 50 10
E burgerzaken@amersfoort.nl
I www.amersfoort.nl